

Magyar találmány az űrben

Az MTA javaslata alapján az Admatis fémhabgenerátorát is oltalom alá helyezhetik

Sikerrel zárult vasárnap a miskolci Admatis Kft. fémhabgenerátorának tesztje a Nemzetközi Űrállomáson. A tervezők szerint ezzel lehetőség nyílt arra, hogy tovább tökéletesítsék a földi és űrtechnológiában egyaránt hasznos anyag előállítását. Az MTA egyik kutatóintézete arra tett javaslatot, hogy nyilvánítsák a nemzeti örökség részévé a magyar gyártmányú űreszközöket.

■ NAGY ÁRON

Farkas Bertalan óta először most vasárnap hajtottak végre magyar anyagkísérletet az űrben: a Nemzetközi Űrállomás (ISS) Columbus moduljában egy amerikai űrhajós fémhabot állított elő egy miskolci cég, az Admatis Kft. berendezésével a Focus-programban – tájékoztatta lapunkat a társaság vezetője. Bárczy Pál azonban felhívta a figyelmet, hogy ezzel koránt sincs vége a kutatásnak. Most arra várnak, hogy a Földre érkezzenek

azok a nagy felbontású, digitális fényképek, amelyek a fémhabgyártás tökéletesítése szempontjából jelentős információkkal szolgálnak a kutatók számára. Ezek kiértékelése hónapokig eltart – tette hozzá az Admatis ügyvezetője. Bárczy Pál korábban azt is elmondta: a habosított fém különleges tulajdonságai miatt került az ipari szereplők figyelmébe, ugyanis rendkívül könnyű, de ehhez képest meglepően nagy a teherbírása. A miskolci cég 2006-ban az Európai Űrügynökség (ESA) nemzetközi pályázatán in-

dult kísérleti tervével, amelyet aztán a legjobbnak ítélték – így juthattak fel az ISS-re.

Emlékeztet, hogy az Admatis fémhabgenerátora a Progressz 36P automatizált teherűrhajó fedélzetén emelkedett a magasba február 3-án hajnali 4 óra 45 perckor a bajkonuri űrközpontból. A szállító jármű két nappal később dokkolt a Nemzetközi Űrállomáson. Ezt követően a Focus-kísérlethez használatos berendezést átrakodták a Columbus modulba, ahol két nap telt el a kísérletig. A Focus-programban több generátor is készült, nem kizárt, hogy a tartalék példány hamarosan kulturális örökségünk részévé válik. Az MTA Rézszecske és Magfizikai Kutatóintézet ugyanis azt szeretné, ha védetté nyilvánítanák azokat az űreszközöket, ame-

lyeket magyar tudósok készítettek. Vizi Pál, az intézet mérnöke az mta.hu-nak nyilatkozva beszámolt róla, hogy az első Holdra lépő űrhajósok által hátrahagyott több mint száz eszközt Kalifornia állam nemrégiben oltalom alá helyezte, és ezen az úton szeretnének ők is haladni. Vizi példaként említette az MTA KFKI-ban fejlesztett, Pille

névre keresztelt eszköz egyik példányát, amit nemrégiben átvittek a műszaki múzeumba. Ezzel a sugárzásmérő eszközzel Farkas Bertalan és Charles Simonyi is végzett kutatásokat, de számos más külföldi misszióban használt műszer gyártása is magyar mérnökök nevéhez fűződik, s ezeket szeretnék a kulturális örökségünk részévé tenni.

SIKERESEN FELLŐTTÉK AZ ENDEAVOURT. Több módosítás után végül hét-fő délelőtt elindulhatott az Endeavour űrrepülőgép a floridai Kennedy Űrközpontból – jelentette tegnap a távirati iroda. Az amerikai űrhajó célja a Nemzetközi Űrállomás (ISS), amelyet a tervek szerint holnap kell elérnie. Az Endeavour karakterében egyebek között egy 18 tonna tömegű, hét méter hosszú, 4,5 méter széles összekötő modult szállít az űrbázisra, és ugyancsak eljuttatja oda az olasz gyártmányú, Cupola nevű csillagászati megfigyelő berendezést. Az idén ez az első űrsiklóindítás, amelyet vélhetőleg további négy misszió követ még, aztán lezárul az 1981-ben kezdődött amerikai űrrepülőgép-program. (MTI)